

מבעד למסוה*

(שעורים בהסתכלות)

שכן קרוב יש בשכונתי, איש שיב ויהודי כשר, בעל לב רגש ותם ומאמין גדול ב.א.תורת הנדסמורתי, ומאז נודע לו--איני יודע כיצד? -- שיש לי איזה מנע ומשא עם הכח הגדול הזה, אינו נותן לי מנוח.

על כל צרה שלא תבא בעולמנו בזמן האחרון, מיד הוא דוסק על דלתו ומקיף אותי בשאלות כחנורו של עכנאי: הן כבודו יודע היטב--הוא אומר--מכל הנעשה שם, מאחורי הקלעים, ולמדני רבי, מה היה כתוב שם במקום החלק שהשמיטה ה, צנזורה בגליון של היום? ומי היא הנקב? מאריאנה שהזכיר מעלתו בשעורו האחרון, ומאי עבדתה? -- והעיקר: מה ינודו שם על הר-הזיתים ביום השלישי לחדש?...

וכי מחריד האיש הטוב הזה את מנוחתו עד שסוף-סוף אהיה נאלץ לעקר את דירתי לשכונה אחרת, הרחק הרחק ממנו, אלא שחוששני שמא ימצא גם שם "שכן קרוב" כמותו, כי קרנא דארעא חד הוא...

לא כן -- צועק שכני הקרוב במסוה "כדרכו--הרב דקי לבנונא שהוא חקיף בדעתו, יודע את ערכו וערך תורתו ואינו מותר על זכותו אפילו כמלוא נימא, אינו מדבר חלקות ואינו עושה חונף לחקיס הערה שלהם גראשי בריוני ומבקשים להם כהונה על פי דרכם ומנסתם לקעקע את הבריה... הוא מגיד להם דברים של טעו: מראי אדם, לכו לאבדון ואל חסריעו את המנוחה! ומיד הם, מבינים את לשונו ומה הוא טח להם וימחרו לשוב איש איש לכיתו. וסיף דבר, הוא אומר, נחקיים בנו המישל החמוני:

* אסור תורה יהיה לקוראים החחום מנחא אם יכתבו לו עפ"י כתבת המערכת של "דאר היום" על כל מה שקראו או שמעו בעולמנו, חבר שימש לו מסעמים לקוראים. -- ע 2 ס 1 ת.

ולא זאת אלא ששכני זה רטוב הוא בעל-בני מצוין וכל דבריו -- תאניה ואניה. מרבה ברמעות ומרחיב את מצעי חלב -- בוכה הגוה על "גלות השכינה". צועק הוא ככרוכיא, זועק "חמסי וקורא לקנים והנה וחי -- תשעה-באני" ממש! ומה שחשוב ביותר, שמוכרח אני לחודות, כי עמ"ר צדק במענותיו ובכיותיו.

ביחוד גדל קצפו על הרב דמתאי שלנו הנצב לו, הוא אומר, כשמואל הנביא בשעורו על נקודה נכונה, על הרמתים צופים, על ראש אמנה דגנשקף לו על פני הישימון; שם הוא בונה לו מגדל באויר וראשו בשמי, במת חיון, סין אצטבה נכונה ושם הוא עומד ורואה באצטבונותיה את אשר יקרה באחרית הימים, בחתלכר כל השכמים הנפרדים ובהחאתות כל חקרעים -- "וגר זאב עם כבש" -- וכאורו אצטרולוג שהביט בעבים נכשל ברגליו ונפל "מאינרא רמא לבירא עמיקחאי..."

לא כן -- צועק שכני הקרוב במסוה "כדרכו--הרב דקי לבנונא שהוא חקיף בדעתו, יודע את ערכו וערך תורתו ואינו מותר על זכותו אפילו כמלוא נימא, אינו מדבר חלקות ואינו עושה חונף לחקיס הערה שלהם גראשי בריוני ומבקשים להם כהונה על פי דרכם ומנסתם לקעקע את הבריה... הוא מגיד להם דברים של טעו: מראי אדם, לכו לאבדון ואל חסריעו את המנוחה! ומיד הם, מבינים את לשונו ומה הוא טח להם וימחרו לשוב איש איש לכיתו. וסיף דבר, הוא אומר, נחקיים בנו המישל החמוני:

כרכשתא ושונרא עכדו הלולא מתרבא דביש נרא, כלומר: עמין ומואב נחברו יחד נגר ישראל... ועד שהוא יושב ומקונן כדרכו, נכנס אלי שכני הצעיר ברעש והפולח, בחור רענן ורוטטט, כלורית שחורה לראשו ואש עצורה בקרבן, הציץ רגע בפני שכני הקרוב ובראותו את היאוש הגורא על פניו, החסרץ בצחוק ואמר: מה? כלום "רשעה-באב" היום? אנחנו, יהודי הגלות, הננו בכלל בעלי-בכיה משונים, אנחנו או ה ב י ס לבנות. זה עכשיו הזרתי מהרב דמתא ושוחחתי עמו ארכוח וקצרות' על ענינא דיומא ועל פרשת חשיבוע שהוא מתכונן. לעברי לפני חלמדיו בעיב שבת... הרב נגש אל הארון, הוציא "חומשי והסביר לי בראשונה את המעשים של ההטמרה. הוא מתננה, למשל, למהפך פשטא" וגם ל"תלישה קטנה" וכיחוד ל"תלישה גדולה; וכיד בקיאותו הרבה בהפטרה, כידוע, גלה לי את הפעם של "אולא גרשי וגרשים" הבא בקשר עם "סונה ואתנחתא" כדי שיהיה לנו "קדמה ואולא" עד סוף פסוק.

בנוגע ל"דקדוק העיר לי בצדק כי דרושה זחירות גדולה בלמוד הכללים האלה: אמר להחליף למשל "דגש קלי" ב"דגש חזק" שמא חלילה ישעו החלמידים ז"גנויים" הגדולים שלו ויחליפו גם הם "חנועה קטנה" בחנועה גדולה" וככלל מתנגד הוא לבנין הרמפעלי, והגורה' ההודשה שהכנים בדקדוק בדבר פעל יוצא עבדא לבטלה, אבל לא לגמרי.

לסוף בשר לי כי הדר' פארלמנטי מפרין ש"בטיח לבני-דודנו לבוא בקרוב בענין המנהדרין הגדולה בעירנו, לא יבוא! ושושנת יעקב צהלה ושמה...

איני בקי כל כך, אמר שכני הצעיר, בטעמי הננינה ובהלכות הדקדוק, אבל יודע אני וטאמין אמונה שלמה כי כל מה דעכיד הרב דמתא לטב עבד...

הוי! חשאננים, המפונקים--צעק שכני הקרוב--המתאמצים לפרש צעף על כל הדברים הנעשים והגשמיים בחדרי שלנו. בעלי חסומן המאמינים ומנעמים ומירות ישראל ומרניעים את הלבבות, אך עד ארבעה לשון שקר, ומה יועיל הכסוי ומז יועילו הלוחשים על המכז? המחלה בין החלמידים עושה שמות והמקרים באים ומשפחים על פני הדמיון, אשרי המאמין! וכיצע דבורו הוציא גליון של "הארץ" מהשנה שעברה וקרא לפנינו בנגון של איכה פרק טמאורעות דארשדקדק ורמעות נוטמות לתוך הנאר, והבחור הרענן יושב ומחייך כדרכו...

בין שני היסודות האלה: מהאי ניסא, מתנגדים" בעלי מרה-שחורה, עצננים; תמיד הם מחפשים, מנקיים ומחמטים בלב, בסחר הנשמה למצא איזה חסרון, איז ספול, איזה פגם ואינם שבעים רצון מעצמם ומאחרים. ומאידך גיסא -- חסידים השמחים בחלקם, אופטימיסטים בחיים, הדואים ארץ העולם לא כ"כ נורא כמו שמתארים אותה. לא רב מחשבת, לא עסק הכונה הם העיקר כי אם הכוונה החפלה-שכלב והתדבקות ברכי...

ואין לראג, ואין להחעצב, הדרך ציונה חכונ לעד" ... ומדי ראותי את שני שכני זכרתי את גבורו של שקספיר בהמלט, כמדומני, שעינו האחת בוכיה ועינו השניה צוחקה... Jean-qui=rit! -- Jean-qui=pleure! --

ולשלא דחינו את פרוש הגלים האלו דוספתי בעברית: -- גיל כגויים. -- יללי! אמרתי לו לוקן המי לל חמיד.

איני יודע כיצד אחס, ואולם כשאני לעצמי איני מקנא כלל בנכדו דארץ שלנו שקבלו את תאר-הכבוד M. B. E. ואפילו ב"לורדסיי" של תל-אביב, שוכה לתאר הגדול O. B. E. -- לא מפני שאני מוצא בזה חלילה איוו, פחיתות-הכבוד, אלא משום מעשה שהיה בראש הועד שלנו בשנה שעברה:

אני, כמובן, לא חיתתי "עד ראיתי" לדבר, ואולם יודעי-דבר, מספרים בשמו כי בהגיעו לאנגליה בדרך נסיעתו לונדונה ב"מלאכות" ידועה, העיז אחד הפקידים הקטנים הממונים על הגבול לבדק בחפציו של ראש-הועד שלנו. זה האחרון נעלב כמובן ומצא כי הוא אינו טעון בדיקה; מרה עשה? שלח את ידו לכיסו, הוציא ממנו את תעודת-הכבוד M. B. E. שקבל מדי מר בולס בכבודו ובעצמו, כידוע, הושיט לפקיד

החצונה ואמר: סקה עיניך וראי כי הנני M. B. E. כלומר Member of British Empire דע לפני מי אחה עומד! ...

ואולם הפקיד הקטן לא החפעל ביותר, שלח אף הוא את ידו לכיסו, הוציא אף הוא תעודת-הכבוד M. B. E. הושיט לעיני ראש-הועד שלנו כאומר: ראה, גם אנכי M. B. E. והמשיך את עבודתו בחפצי "חברי-לכבוד" בנחת. אומרים כי ראש-הועד החליט מאז לבלי הראות עוד את תעודתו זו לפקידים קטנים באנגליה...

איני יודע מה יחליט בנידן זה חברו סתל-אביב שוכה להקרא בשם Officer of British Empire, כלומר קצין הקיסרות הבריטית, ואולם רוצה אנכי למסר לו מעשיה קטנה שקראתי זה עכשיו בעתון Tit Bitts:

מר טומי בא לביתו עלו ושמה ובשר לאשחו כי קבל חארי-הכבוד O. B. E. -- ולשמה מה זו עושה? שלה האשה בחמימות, הן רבים יחשבו כי שלש האותיות האלו הן ראשי-חיות מחמלים Ows Bills Everywhere? (חיב כסף בכל מקום).

